

rekencolumn

Marisca Milikowski Illustratie BeeldinZicht, Floor Leemans

En dat is drie

In de klas gebruikt Yassin zijn beide handen voor het uitrekenen van de sommen uit het boekje voor begin groep 3. En dat doet hij ook bij mij. Hoeveel is $3+2$, Yassin? Hij begint het karwei op zijn linkerhand. Een, twee, drie vingers steekt hij een voor een omhoog. Zo, dat is drie. Nu gaat hij werken op zijn rechterhand. Plus 2? Hij laat uit z'n knuistje een vinger omhoog komen, en daarna nog een. Een, twee. Zo, daar staat de som! Nu hoeft Yassin die vingers alleen nog maar bij elkaar op te tellen. Hij doet dat met behulp van zijn kin, die aanwijst waar hij gebleven is: een, twee, drie, vier, vijf.

Yassin is acht jaar en klein voor zijn leeftijd. Hij zit op een school voor speciaal basisonderwijs. Heel veel dingen zijn moeilijk voor hem, maar hij is daar niet somber onder. Sommen maken vindt hij best leuk, als hij tenminste snapt wat hij moet doen. Plussommen die op zijn handen passen kan hij maken. Maar $6+2$ is lastig, omdat 6 niet op een hand past. Een, twee, drie, vier, vijf – ja, en dan. De hand is vol. Hoe moet dat nou, zegt hij.

Ik denk: misschien kan Yassin leren bijtellen. We beginnen weer met $3+2$. Nou Yassin, zullen we samen op de drie gaan staan? Hier is hij. Ik kies een plek in de gang en zeg: zo, hier is de drie. Maar Yassin ziet dat niet op die manier. Hij laat m'n hand los en loopt een eindje achteruit. Dan gaat hij stappen doen en tellen: een, twee, drie. Zo! Nu heeft hij de drie ook werkelijk te pakken. Met deze 3 kan hij rekenen, met die van mij niet. Want als ik 'drie' tegen Yassin zeg, dan is dat maar een woord. Wat dat woord precies

Hij laat m'n hand los en loopt een eindje achteruit. Dan gaat hij stappen doen en tellen: een, twee, drie. Zo!

betekent, weet hij pas als hij die drie heeft uitgeteld.

Nu kunnen we dus starten, denk ik. Goed Yassin, twee erbij vanaf drie. Ik verwacht dat hij nu doortelt: vier, vijf. Maar dat gebeurt niet. Yassin denkt: twee erbij en telt: een, twee. Net als eerder op z'n vingers. Nu zitten we dus goed in de penarie. Want die drie zijn we inmiddels natuurlijk kwijt; dat waren maar bewegingen, dus ze zijn nergens meer te vinden. En de twee is ook al spoorloos. Waar hebben we al die moeite eigenlijk voor gedaan? Er ligt hier niks om bij elkaar op te tellen.

Bij Yassin spreken we niet van dyscalculie. Waarom niet? Kijk maar hoe hij zijn naam schrijft: hanepotig en gespiegeld, zoals een kleuter. Hij rekt ook niet slechter dan hij praat of leest. Het loopt allemaal een heel stuk achter. In zo'n geval spreek je niet van dyscalculie. Yassin is moeilijk lerend, over de hele linie.

Toch zijn de rekenproblemen van Yassin niet zo anders dan die van kinderen met dyscalculie. Dat zoeken naar de betekenis van 3 - en zelfs van 2 - is juist heel typerend. Ook bij kinderen met dyscalculie duurt het vaak lang voor ze van elk cijfer uit hun hoofd, in één keer, de betekenis weten.

Als kinderen de telrij kunnen opzeggen, betekent dat nog niet dat ze van elk van die woorden de betekenis weten. Doortje van drie kan de serie woorden al perfect declameren: eentweedrieveervijfzeszeven-acht-negentien. Maar als je haar vraagt: geef me eens drie blokjes, dan gebruikt ze die telkunsten niet. Ze pakt een hand vol blokjes en dropt die ongeteld op tafel. Het zijn er geen drie, maar vijf. Doortje heeft dus nog niet ontdekt hoe je de telrij kunt gebruiken om te bepalen hoeveel iets is.

Yassin heeft dat al wel ontdekt. Drie? Dat is een, twee drie. Hij kan het met stappen, met blokjes, met vingers. Knap hoor, Yassin.

Dr. Marisca Milikowski is rekendeskundige en heeft samen met haar man een praktijk voor rekenen en dyscalculie (www.rekencentrale.nl). In Balans Magazine vertelt zij regelmatig over ervaringen met kinderen met rekenproblemen.